

WYKŁAD I ZADANIA Z PRAWA ADMINISTRACYJNEGO

1. Zasada decentralizacji polega na tym, że kompetencje organów państwa przeniesione są na szczeble najniższe zgodnie z założeniem, że organy gminy powiatu czy województwa najlepiej wiedzą, co jest potrzebne ich mieszkańcom.

Przeciwieństwem zasady decentralizacji władzy jest centralizacja władzy, która polega na skupieniu kompetencji w rękach organów najwyższego szczebla. Zasada ta obowiązywała w Polsce w czasach tzw. Komunizmu, podczas którego Komitet Centralny w Warszawie decydował gdzie będą budowane szkoły, drogi, szpitale, czy jaka będzie cena cukru na terenie kraju.

<https://www.youtube.com/watch?v=g4n92Ux87Jw>

2. Ustrój państwa struktura organizacyjna, kompetencje i określone prawem wzajemne zależności organów państwa. W innym ujęciu określenie dla dowolnej formy sprawowania władzy publicznej; zespół zasad dotyczących tej władzy w państwie, a także metod jej wykonywania. Zasady te określają przedmiot władzy państwowej, wytyczają zakres i główne kierunki aktywności państwa, oraz podstawowe prawa, wolności i obowiązki obywateli, precyzują formy i metody ich udziału w realizacji władzy państwowej. Ustrój polityczny opiera się zarówno na zasadach określonych w aktach prawnych jak i na tradycji. Współcześnie najczęściej określony jest konstytucyjnie. Pojęcie to wywieść można z dzieł Arystotelesa, który stwierdza: "ujęcie w pewien porządek władz w ogóle, a przede wszystkim naczelnej z nich, to jest rządu.

We współczesnej politologii pojęcie to zyskało sobie bliskie koncepcje, takie jak: system polityczny, system konstytucyjny, system rządów i reżim polityczny. W doktrynie prawa konstytucyjnego ustrój polityczny jest kategorią złożoną, oznaczającą podstawowe zasady struktury władz państwowych oraz główne instytucje polityczne i prawne. Każdy ustrój polityczny oparty jest na ideologii i tradycji historycznej, a ściśle z nim związane są system gospodarczy oraz obowiązujący system prawny.

<https://www.youtube.com/watch?v=bJCc6pwY2UM>

3. Samorząd gminny - Gmina jest podstawową jednostką samorządową. Swoje zadania wykonuje we własnym zakresie oraz na własną odpowiedzialność. Może wykonywać zadania zlecone jej przez organy rządowej administracji. Może powoływać na swoim obszarze jednostki pomocnicze, tj. sołectwa, dzielnice czy osiedla. Nie mają one jednak, tak jak gmina, prawnej osobowości. Ustrój gminy jest określany przez statut. Mieszkańcy mają prawo do podejmowania decyzji dotyczących własnej gminy w drodze referendum gminnego, albo też za pośrednictwem organów gminy.

Organy gminy:

- a) **Rada Gminy** – jest organem stanowiącym i kontrolnym, wybierana na 4 lata przez pełnoletnich mieszkańców gminy; składa się z radnych; na jej czele stoi **przewodniczący Rady Gminy**; do zadań Rady Gminy należy uchwalanie budżetu gminy, statutu gminy,

miejscowego planu zagospodarowania, podatków gminnych, ustalanie kierunków działań wójta, powoływanie jednostek pomocniczych (sołectw, dzielnic), sprawowanie funkcji kontrolnej nad działalnością wójta, gminnych jednostek organizacyjnych i pomocniczych;

b) Zarząd Gminy – organ o charakterze wykonawczym; na jego czele stoi **wójt** (gmina wiejska), **burmistrz** (miasto do 100 tys. mieszkańców) lub **prezydent** (miasto powyżej 100 tys. mieszkańców); powoływani są oni na 4-letnią kadencję.

Zadania gminy:

w sferze edukacji stanowi nadzór nad szkołami podstawowymi i gimnazjami

dba o gminne biblioteki, domy kultury, muzea itp.

zajmuje się ochroną zdrowia mieszkańców gminy (przychodnie, poradnie gminne)

dba o niesienie pomocy społecznej potrzebującym mieszkańcom gminy

zajmuje się usuwaniem odpadów oraz ochroną środowiska na terenie gminy

organizuje lokalny transport

dba o gminne drogi, mosty

zapewnia zaopatrzenie mieszkańcom w energię elektryczną i ciepłą

strzeże porządku publicznego

<https://www.youtube.com/watch?v=BwVV4n7Ki6k>

<https://www.youtube.com/watch?v=9mNPdoqWPZM>

<https://www.youtube.com/watch?v=mPvA6vCkwCc>

Ćwiczenia:

1. Wyjaśnij co to znaczy, że w Polsce obowiązuje trójstopniowy podział terytorialny
2. Wymień organy wykonawcze i uchwałodawcze na szczeblu gminy
3. Wypisz gminy, które tworzą Powiat Żywiecki
4. Wyjaśnij jakie znaczenie ma zasada decentralizacji